

BIJLAGE: Vinklijst Oud-Herlaer**Afwegingskader voor participatie provincie in de herontwikkeling van grote erfgoedcomplexen**

voldoet

voldoet gedeeltelijk

voldoet niet

Uitgangspunten	voldoet	Toelichting
Afwegingen vanuit erfgoed (retrospectief)		
Passend binnen categorie kloosters, landgoederen/kastelen, militaire complexen, fabrieken?		<i>Landgoederen / kastelen; Oud-Herlaer is één van de weinig bekende motteburchten binnen de provincie en behoort tot de oudste kasteelsites van Noord-Brabant. Oud-Herlaer is in de grondvorm duidelijk herkenbaar en de fundamenten van het kasteel zijn intact aanwezig in de grond. De plek heeft een zekere samenhang met de nabijgelegen landgoederen en kastelen nabij de Dommel (Nieuw-Herlaer, Haanwijk, Sterrenbos, Maurick en Muysenick) en is relevant binnen de verhaallijn "bestuurlijk Brabant" uit het erfgoedkader (2016 – 2020) van de provincie.</i>
Wat is de monumentale status?		<i>De hoofdburcht, gracht en voorburcht zijn aangewezen als archeologisch monument (AMK 13905) het betreft een terrein van hoge archeologische waarde. De huidige gebouwen zijn aangewezen als beschermd rijksmonument (boerderij: rijksmonument 526773, koestal: rijksmonument 526776) en de gracht is een beschermd rijksmonument (526777).</i>
Wat is de cultuurhistorische waarde van het erfgoed? Is het complex onlosmakelijk verbonden met de geschiedenis of functioneren van Brabant?		<i>Op een lichte verhoging in het landschap, in het dal van de Dommel stroomt, staat de boerderij Oud-Herlaer. Op deze plek heeft in de middeleeuwen het kasteel gestaan van de heren Van Herlaer, dat deel uitmaakte van de gelijknamige heerlijkheid. Oorspronkelijk was er op deze plek een motteburcht, een kasteel op een ronde kunstmatige heuvel, en een aansluitend lagergelegen voorburcht. In Noord-Brabant zijn er een circa 10-tal motteburchten bekend. Bij Oud-Herlaer is de motteburcht in de grondvorm nog duidelijk herkenbaar en archeologisch onderzoek heeft uitgewezen dat de fundamenten van het kasteel intact in de grond aanwezig zijn. De huidige boerderij is gedeeltelijk gebouwd op de fundamenten van het kasteel en is samen met de koestal en</i>

		<i>gracht aangewezen als beschermd rijksmonument¹. De site is van betekenis als herinnering aan de periode van het feodalisme en het Hertogdom Brabant.</i>
Past het binnen de focus die we kiezen binnen de verhalen (en wensportefeuille)?		<i>Oud-Herlaer kent een rijke en bijzondere geschiedenis en is een plek waar bijzondere verhalen kunnen worden verteld passend binnen de verhaallijn Bestuurlijk Brabant. Oud-Herlaer heeft ook nauwe relatie met de andere landgoederen en kastelen rond 's-Hertogenbosch.</i> <i>De heerlijkheid Herlaer met mottekasteel bestond waarschijnlijk al in 1076 en in de 14^e eeuw is op de plek van de motteburcht een bakstenen kasteel opgetrokken. Het kasteel was in bezit van aanzienlijke adellijke geslachten, de families Van Horn, Van Herlaer en De Merode en tenslotte ook de markiezen van Bergen op Zoom zijn eigenaar geweest. In 1629 logeerden de Koning van Bohemen en zijn vrouw op het kasteel om getuige te zijn van de belegering van 's-Hertogenbosch (1629) tijdens de 80-jarige oorlog. Vanaf 1700 was het kasteel nauwelijks nog bewoond en is verkocht en gesloopt. De huidige boerderij is in de 19^e eeuw opgericht.</i>
Voegt een participatie van de provincie/de provinciale inbreng iets toe aan wat al beschermd is?		<i>De participatie van de erfgoedmiddelen is gericht op het herstel van de oude slotgracht waardoor de beleefbaarheid en herkenbaarheid van deze kasteelsite wordt versterkt. Het herstel van de slotgracht is ook een impuls voor herstel en versterking van de cultuurhistorische waarden en betekenis bij de ontwikkeling van het gebied rondom Oud-Herlaer naar buitenmuseum in een robuust moeraslandschap nabij de Dommel.</i>
Wat zijn de consequenties voor andere, nog te verwachten initiatieven?		<i>Een participatie in het herstel van de oude slotgracht draagt bij aan een betere herkenbaarheid van de historische plek. Deze historische duiding draagt bij aan de gebiedsontwikkeling waarbij Oud-Herlaer wordt ontwikkeld tot een museaal landschap en de cultuurhistorische betekenis wordt hersteld.</i>
Afwegingen vanuit het perspectief		
Bestuursakkoord: toekomstperspectief/ er moet markt voor zijn.		<i>Aanvullend op het herstel en de ontwikkeling van het landschap wordt ter plaatse van Oud-Herlaer een buitenmuseum ontwikkeld en een vaarverbinding tussen de stad Den Bosch en deze locatie gerealiseerd. Hiermee wordt op korte afstand van de stad een toeristisch-recreatieve drager gerealiseerd.</i>

¹ De huidige opstanden zijn aangewezen als beschermd rijksmonument (boerderij: rijksmonument 526773, koestal: rijksmonument 526776) en de gracht is een beschermd rijksmonument (526777) en het terrein is aangeduid als archeologisch monument (AMK 13905).

Is er voldoende draagvlak/energie of kan dit worden gecreëerd?		<i>Het plan voor de ontwikkeling van Oud-Herlaer is eerder door het streeknetwerk Groene Woud ingediend (als onderdeel van Bossche Buitens) voor Landschappen van Allure. Het kwalitatief goede plan is toen niet gehonoreerd. Brabants Landschap heeft de locatie aangekocht en ontwikkeld samen met Noordbrabants Museum Oud-Herlaer tot een buitenmuseum.</i>
Past het binnen de Structuurvisie en Verordening ruimte?		<i>In de Verordening ruimte is Oud-Herlaer aangeduid als complex van cultuurhistorisch belang en ligt binnen cultuurhistorisch vlak. Het beleid is hier gericht op versterking en duurzame ontwikkeling van de archeologische en cultuurhistorische waarden. De herontwikkeling is ook afgestemd op de ligging van de locatie van binnen het Natuurnetwerk Brabant en een gebied voor behoud en herstel van watersystemen en regionale waterberging.</i>
Wat zijn de koppelingen met andere sectoren/opgaven?		<i>Het herstel van de oude slotgracht is op lokale, regionale en bovenregionale schaal van betekenis. De ontwikkeling draagt bij aan de totstandkoming van Oud-Herlaer als buitenmuseum en het herstel van de cultuurhistorische waarden ter plaatse. Deze ontwikkeling is een bouwsteen in de ontwikkeling van het moeraslandschap in de landgoederenzone rondom het Dommeldal en draagt bij aan de (landschap)ecologische, waterhuishoudkundige en cultuurhistorische gebiedsontwikkeling in het Groene Woud. Ook draagt de ontwikkeling bij aan de toeristisch-recreatieve betekenis van de plek (verbinding stad land)</i>
Is er een koppeling met een gebied/gebiedsagenda?		<i>De ontwikkeling van Oud-Herlaer sluit aan bij de strategische gebiedsontwikkeling van de landgoederen zone in de Dommelvallei en de verbinding tussen de stad 's-Hertogenbosch met het landelijk gebied als onderdeel van het uitvoeringsprogramma van het Groene Woud.</i>
Urgentie		<i>De sanering van de gedempte slotgracht is een verplichting uit de koopovereenkomst en is in uitvoering. Het herstel van de slotgracht wordt als verbrede aanpak van de sanering uitgevoerd.</i>
Financiële randvoorwaarden		
Passend binnen beschikbare budgetten		<i>Er wordt aanspraak gemaakt op het investeringskrediet Erfgoedcomplexen. De reservering past binnen het beschikbare budget.</i>
Investering door externe partners minimaal 1/3 van de totale kosten per locatie		<i>De bijdrage aan het herstel van de gracht is resultante van de verplichting uit de koopovereenkomst tussen provincie en Brabants Landschap voor sanering van de gedempte gracht. 50% van de kosten voor herstel van de slotgracht worden gefinancierd uit de erfgoedmiddelen ter versterking van de cultuurhistorische context bij Oud-Herlaer. De aanleg van de slotgracht is onderdeel van de</i>

		<i>gebiedsontwikkeling rondom Oud-Herlaer die door Brabants Landschap wordt gerealiseerd.</i>
Risico's niet eenzijdig bij PNB belegd		<i>Het Brabants Landschap heeft de locatie verworven en wil (samen met het Noordbrabants Museum) op Oud-Herlaer een buitenplaats ontwikkelen met een buitenmuseum. De ontwikkeling tot buitenplaats zet in op de kwaliteitsverbetering van het cultuurlandschap, herstel van het moeraslandschap en de vaarverbinding tussen stad en land.</i>
Participeert de gemeente / is er een gegarandeerde financiële investering door gemeente?		<i>De (gebiedsontwikkeling) bij Oud-Herlaer wordt gerealiseerd door Brabants Landschap.</i>
Worden de middelen ingezet voor onrendabele top of risico-afdekking? (voor zover het gaat om middelen vanuit het Investeringskrediet Erfgoedcomplexen)		<i>De bijdrage van provincie wordt ingezet als een onrendabele investering voor herstel van de gracht om de voormalige kasteelsite. Door deze investering wordt de verwijzing en herinnering naar deze oorspronkelijke kasteelsite beleefbaar.</i>
Is de investering marktconform rendabel? (voor zover het gaat om middelen vanuit het Ontwikkelbedrijf)		<i>Niet van toepassing.</i>